

زوج درمانی تحلیلی (۲)

انتشارات جنگل

- ایما گودرمانی

(درمان تصویرسازی - ارتباطی)

- نظریه رابطه گری و کنترل

تألیف و ترجمه‌ی دکتر بیتا حسینی

سرشناسه	: حسینی، بی‌تا، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: زوج درمانی تحلیلی / تألیف و ترجمه: بی‌تا حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۲ جلد.
شابک	: ج ۱: ۵-۷۳۸-۹۸۱-۹۶۴-۹۷۸ + ج ۲: ۲-۷۳۹-۹۸۱-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا.
مندرجات	: ج ۱. روان‌درمانی روابط ابژه‌ای، نظریه دلبستگی. - ج ۲. ایماگو درمانی، نظریه سلطه‌گری و کنترل.
موضوع	: زناشویی - روان‌درمانی.
موضوع	: زناشویی - روابط.
موضوع	: زوج‌درمانی.
رده‌بندی کنگره	: ۹۱۳۸۹: ۵/ج۵ RC۴۸۸/۵
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۶/۸۹۱۵۶۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۴۷۴۲۳

سازمان
کتابخانه

عنوان کتاب: زوج‌درمانی تحلیلی (۲)

تألیف و ترجمه: دکتر بی‌تا حسینی

ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۰

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۷۳۹-۲

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۶۶۴۸۶۱۱۵-۹ - ۰۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱۱ - ۳۲۰۵۰۶۷ - ۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

درباره‌ی تحلیل
آرایه‌ی کتاب

فصل چهارم: ایماگو درمانی (درمان تصویرسازی - ارتباطی) ۴۰۷

- پیش از مطالعه‌ی این فصل، به سوالات زیر فکر کنید: ۴۰۸
- واژه‌شناسی در ایماگو درمانی ۴۰۹
- روابط ۴۱۴
- انواع روابط ۴۱۵
- طبقه‌بندی بیتسون و فیسک از روابط ۴۱۶
- خودآشنایی ۴۱۹
- ابعاد اصلی در خودآشنایی ۴۲۰

نظریه ایماگو درمانی هندریکس ۴۲۰

- خاستگاه نظریه ۴۲۰
- کارآمد ساختن زوج درمانی ایماگویی ۴۲۸
- سنجش اولیه ۴۳۰
- بررسی حال و هوای رابطه ۴۳۱
- بررسی میزان اعتماد و احترام ۴۳۳
- بررسی مهارت‌های اساسی زوجی ۴۳۵
- پژوهش گاتمن پیرامون مهم‌ترین خصایص زوج‌های رضامند و آشفته ۴۳۵
- صمیمت هیجانی، کلیدی به سوی دلبستگی ۴۳۹

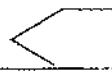
ویژگی‌های زوج‌های باثبات ۴۴۱

- زوج‌های شاد و با ثبات منصفانه می‌جنگند ۴۴۱
- عوامل حفاظت‌کننده ۴۴۳
- زوج‌های شاد و باثبات، دوستان یکدیگرند ۴۴۴
- زوج‌های شاد و باثبات، مراسم را ارج می‌نهند ۴۴۸
- زوج‌های شاد و باثبات قادرند که به‌جای واکنش نشان دادن، پاسخدهی کنند ۴۵۱
- ترکیب موارد گفته شده ۴۵۴

درمان ایماگویی ۴۵۵

- افسانه‌ی امور و سایک ۴۵۷
- مرحله‌ی شیفتهگی ۴۶۰

۴۶۱	• ایماگو و مغز
۴۶۶	• کشمکش قدرت
۴۷۱	• مراحل تحولی در ایماگو درمانی
۴۷۷	• جفت‌گزینی همسران بر اساس تیپ شخصیتی
۴۸۵	• تعهد، ایمنی، گفتگوی آگاهانه و اصل کشسانی
۴۸۵	• تئوری‌های تعهد
۴۸۹	• تعهد و نظریه‌های آن
۴۹۰	• ایمنی
۴۹۳	• گفتگوی آگاهانه
۴۹۴	• اصل کشسانی
۴۹۶	• تکنیک درخواست برای تغییر رفتار
۴۹۹	• تصویرسازی مجدد از همسر
۵۰۱	• فرایند بازدارنده
۵۰۲	• دیداری دوباره با امور و سبک
۵۰۴	• گفتگوی ایماگویی: مهارتی ضروری
۵۰۶	• گفتگوی ایماگویی
۵۰۹	• اصول سه‌گانه‌ی گفتگوی آگاهانه در ایماگو درمانی
۵۱۲	• مورد پژوهشی: مایک و لیندا
۵۱۶	• مهمترین کارکرد گفتگوی آگاهانه در ایماگو درمانی
۵۱۹	• خود بلعیدگی
۵۲۲	• کارایی‌های گفتگوی آگاهانه (ایماگویی)
۵۳۱	• گام‌های درمان ایماگویی (از سنجش اولیه تا پیگیری‌های پس از درمان)
۵۳۲	• جلسه‌ی اول: سفر کیهانی، مغز و گفتگوی آگاهانه
۵۳۲	• هنر ایجاد رابطه و پیوند با زوج
۵۳۵	• سخنرانی اول - سفر کیهانی و مغز
۵۳۸	• گفتگوی آگاهانه
۵۳۸	• نقشه تمرین گفتگوی آگاهانه در جلسه‌ی اول
۵۴۳	• مورد پژوهی: داو و دیانا
۵۵۰	• برگه‌های تکلیف جلسه اول
۵۵۳	• گفتگوی ایماگویی
۵۵۷	• جلسه‌ی دوم: رشد، تجارب کودکی و انتخاب همسر
۵۵۹	• تصویر ذهنی هدایت شده
۵۶۰	• سخنرانی دوم - رشد و تجارب کودکی
۵۶۱	• اغراقگر و بی‌خیال

۵۷۰	تکالیف خانگی - جلسه‌ی دوم
۵۷۲	برگه‌های تکلیف جلسه‌ی دوم
۵۷۴	یافتن ایماگوی شما
۵۷۵	ناکامی‌های کودکی
۵۷۵	خاطرات مثبت کودکی
۵۷۷	• جلسه‌ی سوم: گسترش همدلی و تصویرسازی مجدد از همسر
۵۷۷	آغاز جلسه‌ی سوم
۵۷۸	پر کردن فرم «ایماگوی من»
۵۷۹	درباره‌ی سخنرانی
۵۸۰	سخنرانی سوم- تصویرسازی مجدد از همسر؛ گسترش همدلی
۵۸۲	• گفتگوی کودک- والد
۵۸۳	تمرین نوازش کردن: سخنرانی درمانگر
۵۹۰	برگه‌های تکلیف جلسه‌ی سوم
۵۹۴	• جلسه‌ی چهارم: رمانتیک‌سازی دوباره‌ی رابطه
۵۹۴	آغاز درمان
۵۹۵	سخنرانی چهارم- رمانتیک‌سازی دوباره‌ی رابطه
۵۹۷	سخنرانی در مورد سورپرایزهای کوچک
۶۰۱	برگه‌های تکالیف جلسه‌ی چهارم
۶۰۲	برگه‌های تکالیف خانگی - مربوط به جلسه‌ی چهارم
۶۰۶	• جلسه‌ی پنجم: بازساختاردهی به ناکامی‌ها
۶۰۶	آغاز جلسه‌ی پنجم
۶۰۷	درباره‌ی سخنرانی
۶۰۹	سخنرانی پنجم- نقشه‌های رشد
۶۱۲	فرایند درخواست برای تغییر رفتار
۶۱۴	برگه‌های تکلیف جلسه‌ی پنجم
۶۲۱	• جلسه‌ی ششم: مرتفع کردن خشم
۶۲۱	آغاز جلسه
۶۲۲	درباره‌ی سخنرانی
۶۲۲	سخنرانی ششم- آمادگی برای خشم
۶۲۲	برگه‌های تکلیف جلسه‌ی ششم
۶۳۷	برنامه‌ی هشت هفته‌ای پس از پایان درمان
۶۴۰	• جدول جمع‌بندی
۶۴۱	REFERENCES

فصل پنجم: نظریه سلطه‌گری و کنترل ۶۴۵

- ۶۴۶ پیش از مطالعه فصل، به سوالات زیر فکر کنید:
- ۶۴۷ واژه‌شناسی نظریه سلطه‌گری و کنترل
- ۶۴۸ • جهت‌گیری‌های میان فردی
- ۶۴۹ • خشونت و انواع آن
- ۶۵۱ • قدرت
- ۶۵۲ • رابطه قدرت با هیجان
- ۶۵۳ • حمایت هیجانی
- ۶۵۴ • فضای هیجانی در ازدواج
- ۶۵۵ الگوهای تغییر زناشویی
- ۶۵۶ • الگوی آشنگی تکوینی
- ۶۵۷ • الگوی سرخوردگی
- ۶۵۹ • الگوی پویایی‌های دیرپا
- ۶۶۰ • الگوهای همسازی
- ۶۶۳ • تمارض زناشویی
- ۶۶۴ • مهمترین عوامل تعارض‌ساز در روابط زناشویی
- ۶۶۴ • مهمترین موانع رفع تعارض در روابط زناشویی
- ۶۶۹ نظریه سلطه‌گری و کنترل ژوزف ویس
- ۶۷۲ • گناه جدایی
- ۶۷۶ • گناه بازماندگی
- ۶۷۹ • آزمودن درمانگر به گونه‌ای ناهشیار
- ۶۸۱ • انتخاب بیمار
- ۶۸۱ • یافتن محور تمرکز درمان
- ۶۸۳ • برقراری اتحاد درمانی
- ۶۸۵ • مدیریت خشم
- ۶۸۶ • استفاده از تفسیر
- ۶۹۰ قمار کردن روی ازدواج: مورد پژوهشی
- ۶۹۸ • جدول جمع‌بندی
- ۶۹۹ REFERENCES

فصل ششم: یکپارچه‌نگری ۷۰۳

- ۷۱۱ واژه‌نامه

درباره‌ی تحلیل

- تحلیل، سرلوحه اندیشه فرویدی است و اندیشه‌های بلند فروید از آن هست جادو دان گردیده اند که «رازگشایی» نموده اند. فروید از سرپای به تجلیات بیرونی ذهن گذر کرد و به تبیین عمق آن پرداخت. کشف نابشمار افشای راز بزرگی بود و چون رازگشایی، همواره برای آدمیان دلربا بوده است، روانکاو‌ی تا این حد جاذب است. به باور فروید جنگیدن با آشکار یعنی نبرد با سایه.

- درمان مشکلات روانی گاه با بکارگیری جلوه‌های قانون مدار، خردمحور و دیالکتیک میسری گردد. اما در بسیاری از رفتارهای روان نشناختن و ستان نامرئی و قدرتمندی ذهن پرده ذهن در کارند که رفتار را به گونه‌ای اجتناب ناپذیر زیر ابعاد خود می‌کشانند. این نیروهای مرموز، بی‌تردید در ورای قوانین فرموله شده و بشیاری مدار مسکن دارند. شکاف‌های همین پدیده، فروید را مجبور داد تا دایره کاوش ذهن را بسی وسیع‌تر در نظر بگیرد و راز نابشمار را بر ملا سازد.

- اساساً ساختمان جهان نیز مانند ساختار ذهن است: طبیعت (آشکار) و ماوراء طبیعت (پنهان). در کشف عالم نیز زمانی که انسان با جنبه‌های فوق خرد و برومی شود، عقل دچار حیرت گردیده و مرکب را به عنصر شود و اومی گذارد. بلکه در جهان واقعی، طبیعت و ماوراء طبیعت به هم آمیخته اند و نابشیاری و بشیاری نیز از این گذر، از یکدیگر اترقاق قطعی ندارند. لذا درمان اختلالات روان توجه به مردود محوری است می‌نماید. اما تفاوت رویکردهای تحلیلی و اثبات گر ادبیست که بی‌نی آن هست. به قول حافظ:

حافظان نقطه پرکار و جودند ولی عشق داند که در این دایره سرگردانند

(ای که از دقت عقل آیت عشق آموزی ترسم این نکته تحقیق نمانی دانست)

- سرپاری صرف به رویکردهای بیاری مدار (شناختی- رفتاری)، به پیروان آن توهم همه چیزدانی می دهد. چرخه های بازگشتی، که در فواصل چند ساله، دوباره وارد زندگی بیمار می گردند بازتاب اهمیت نابینا است؛ تا وقتی ندانیم چگونه ریشه را قطع کنیم، حرص کردن، جدال بی فایده است و به ضخیم تر شدن تپه کمک خواهد کرد. فریید می گوید: «وقتی برای اولین بار چیزی خارج از توان کلمات برای شما اتفاق افتاد، آن وقت است که واقعا تجربه کرده اید.» آلبرت انیشتن، بحث را تداوم می بخشد و می گوید: «تمام دانش تجربه است و باقی، فقط اطلاعات». نظریه نارسایی ذاتی واژه- به جهت آن که دست ساخته قواعد بشری است، چنانچه پدیده ای به اوج رسیده باشد، شرح آن با کلمه- آنهم بطور کامل- نامکن می گردد: خدا، عشق و عبادت. و به نظر من، این است پاسخ کسانی که نابینا را امری انتزاعی و فانتزی تصور می کنند.

- تحلیل، ینش می آورد و آگاهی، درگرونی، آگاهی، نوع بودن آدمی را دستکاری می کند و از نظروان تحلیلی، چه بودن مهم است نه چه کردن؛ چرا که کردار، علما از نوع بودن شخص وام می گیرد. به گفتن یک تحلیل کر، «وقتی آگاهی ایجاد می شود و ینش سر بر می آورد، انخاب تاریکی نور افکنده شده است. از این دو لازم نیست تاریکی را به زور به خارج بل بیدار». در زوج درمانی تحلیلی، نظریه ایجاد اتحاد است نه صرفا ارتباط. ارتباط با اتحاد متفاوت است: دو قلب با تجربه عمیق واقعیت هم (عشق) متحد می گردند اما ارتباط تنها از طریق دو مغز امکان دارد.

- حاصل آن که درمان های غیر تحلیلی، با وجود همه ابیستی که دارند تنها می توانند تا آستانه ی قلعی راز جلوه فروشی کنند و بیش از آن، نه.

بیبا حسینی ✉ دی ماه ۱۳۸۹

آرایی کتاب

زوج درمانی تحلیلی به کاوش در تجارب، باورهای استوار و دفاع‌های ناهشیار همسران در تقابل با یکدیگر می‌پردازد. خلاصه کردن این همه تئوری و کاربرست در جمله‌ی مذکور، البته صحیح نیست و صاحب‌نظران در تعیین مصادیق دقیق تحلیل زوجی باهم اختلاف داشته‌اند. به هر حال در ورای این تفاوت‌ها، شباهتی بنیادین نهفته است: رها کردن همسران از همجوشی سلف با خطایص مراقبان اولیه.

در این نوشتار، نخست به دو نظریه‌ی شاخص زوجی - تحلیلی اشاره شده که حکم نظریه‌های مادر را دارند: نظریه‌های دلبستگی و ابژه، با خاستگاهی غنی از تئوری، به تبیین شکل‌گیری شخصیت در کنار مراقبان اولیه و متعاقباً برون‌ریزی آن در کنار همسر می‌پردازند. به نظر می‌رسد این نظریه‌های مادر، بنیان سایر نظریه‌های تحلیل زوجی باشند. به همین سبب است که باید جهت درک اصول آنها ژرف‌اندیشی به خرج داد.

نظریه‌های مطرح در جلد نخست کتاب، به دقت شرح می‌دهند که هر کودک چگونه خویشوارهاش را ساختار می‌دهد و چگونه می‌توان در بافتار درمانی تحلیل، ساختار شخصیت را اصلاح نمود. اما با هدف آنکه به تحلیل‌های زوجی نزدیکی بیشتری حاصل شود، دو نظریه‌ی ایماگو درمانی و سلطه‌گری-کنترل که امروزه در دنیا شهرت زیادی دارند نیز شرح داده شده: نظریه‌های تحلیلی کتاب دوم، مبانی تئوریک خود را تماماً از دلبستگی و ابژه درمانی برگرفته‌اند. از این‌رو چنانچه جلد نخست زوج درمانی تحلیلی، به دقت و پیش از کتاب دوم مطالعه شود، راز تحلیل بر خواننده گشوده‌تر خواهد شد. به بیانی دیگر، لایه‌های نخستین ایماگو درمانی و نظریه‌ی سلطه‌گری-کنترل، با تکیه بر درونمایه‌های توانمند رویکردهای ابژه و دلبستگی شکل گرفته و سپس با طرح جلوه‌هایی بدیع و انحصاری، تکامل یافته‌اند.

در فصل نخست گذری کوتاه خواهیم داشت بر دیدگاه‌های نظری در مطالعه‌ی روابط زوجی. با مطالعه‌ی نظریه‌ی دلبستگی متوجه می‌شوید که سبک‌های فرزندپروری با سبک‌های گوناگون دلبستگی رابطه دارند و هر یک از سبک‌های دلبستگی آمیزه‌ای است از نظر فرد

درباره‌ی خود، دیگران، روابط و نوع خاص راهبردهای حل مسئله. زوج درمانی دلبستگی مدار تلاش می‌کند با ایجاد بافتار درمانی ایمن، کرانه‌ی نایمینی‌ها را به نفع دلبستگی ایمن کاهش دهد.

در فصل سوم، پس از مروری نسبتاً جامع بر واژه‌شناسی رویکردهای روابط ایزه‌ای، نحوه‌ی شکل‌گیری ساختار شخصیتی اولیه در تعامل با مراقبین را درک می‌کنیم. سپس و در پی چگونگی ایجاد اختلالات مهم شخصیت، درمان هریک از این اختلالات را بر اساس واژه‌شناسی نظریه می‌آموزیم. سیاهه‌ی تشخیص اختلالات شخصیت که در پایان فصل سوم ضمیمه شده، کاربرد درمانی زیادی دارد. شما می‌توانید با شناسایی هر شخصیت، در باب مشاوره‌های پیش از ازدواج و نیز درمان تعارضات زناشویی کسب اطلاعات نمایید.

ترکیب مطالب این فصل با فصل سوم کتاب زمینه‌ی زوج درمانی، به قلم من و چاپ شده‌ی انتشارات جنگل، توان زوج درمانی شما را افزایش خواهد داد.

در فصل ایماگودرمانی، می‌آموزید که عاشق شدن یک زوج بر یکدیگر و متعاقباً ازدواج، مطابق با نظم‌بندی طبیعت صورت می‌گیرد و طبیعت از طریق بیهوشی افراد (عشق خیال‌انگیز) بر آن است تا شخصیت‌های پراکنده را در هم‌سایگی یکدیگر، به انسجام برساند. درمان تصویرسازی ارتباطی، علاوه بر تشریح کارکرد مغز، اصول گفتگوی ایماگویی، تصویرسازی مجدد از گذشته و رمانتیک‌سازی دوباره‌ی رابطه، پروتوکل درمانی نیز دارد: جلسات درمان ایماگویی در شش گام مجزا و به گونه‌ای کاملاً روشن در اختیار علاقمندان قرار گرفته است.

نظریه سلطه‌گری و کنترل در واقع ترکیبی است از هر آنچه که در نظریات پیشین آموخته‌اید. البته مفاهیم بسیار مهمی چون گناه جدایی و گناه بازماندگی، ویژه‌ی این نظریه‌اند و مورد پژوهی انتهای این فصل، به گونه‌ای عملی شما را با این درمان زوجی-تحلیلی مانوس خواهد کرد.

- با قبول اینکه تحلیل‌های زوجی از یکدیگر افتراق قطعی ندارند، سزاوار است بهم‌آمیختگی آنها را نیز در نظر بداریم. نوشته‌ی کوتاه پایانی (فصل یکپارچه‌نگری) کوششی بوده است برای تحریک ذهن خواننده در این راستا.